

Tema 30. Les funcions de vigilància i seguretat dels centres educatius. Els seus mitjans de contenció. El règim disciplinari dels centres educatius. Les funcions d'inspecció dels centres educatius

Esquema

- I. Les funcions de vigilància i seguretat dels centres educatius
 1. Marc normatiu
 2. Funcions de vigilància i seguretat
 3. Inspeccions de dependències, locals i instal·lacions del centre
 4. Escorcolls de la persona, roba i béns del menor
 - 4.1. Escorcoll amb nu integral
- II. Mitjans de contenció
 1. Marc normatiu
 2. Concepte, tipus i aplicació dels mitjans de contenció
 3. Límits a la utilització dels mitjans de contenció
- III. El règim disciplinari dels centres educatius
 1. Marc normatiu
 2. Finalitat i àmbit d'aplicació
 3. Principis de la potestat disciplinària
 4. Faltes disciplinàries
 5. Sancions disciplinàries
 6. Prescripció de faltes i sancions
 7. Procediment disciplinari
- IV. Les funcions d'inspecció dels centres educatius

I. Les funcions de vigilància i seguretat dels centres educatius

1. Marc normatiu

- Article 59 de la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (LO 5/2000).
- Article 34 de la Llei 27/2001, de 31 de desembre, de justícia juvenil (Llei 27/2001).
- Article 54 del Reial decret 1774/2004, de 30 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (Reglament LO 5/2000).
- Articles del 30 al 41 de la Circular 1/2008, de la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil, de criteris d'actuació i funcionament comuns dels centres educatius de justícia juvenil (Circular 1/2008).

2. Funcions de vigilància i seguretat

Els centres d'internament han d'assegurar una convivència ordenada que permeti combinar l'execució dels diferents programes d'intervenció educativa amb les funcions de custòdia dels menors internats. Això implica que les autoritats responsables dels centres d'internament tenen l'obligació de garantir certs nivells de seguretat. Primer de tot, perquè tenen el deure de preservar la vida, la integritat física i la salut dels interns, i alhora protegir els treballadors dels centres, i, en segon lloc, perquè per al

compliment d'una mesura d'internament s'ha d'evitar el risc de fuga dels interns. I, finalment, perquè només amb el manteniment d'un bon ordre és possible l'execució dels programes individualitzats de tractament. Al mateix temps, també cal preservar les instal·lacions dels centres i evitar que puguin resultar danyades o inutilitzades, ja que són necessàries per al desenvolupament de la vida que hi fan tant els menors com els treballadors.

Per poder portar a terme aquestes funcions de vigilància i seguretat dins d'un centre d'internament, l'article 59 de la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors, estableix dues previsions. Per una banda, la possibilitat d'inspeccionar els locals i les dependències on es trobin els menors i, per l'altra, l'escorcoll personal i de roba i efectes dels menors internats. El Reial decret 1774/2004, de 30 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors, a l'article 54, afegeix una previsió més per garantir la seguretat del centre: l'observació dels menors internats.

En tot cas, aquestes actuacions dutes a terme amb ple respecte a la dignitat de les persones i orientades a garantir la vida i la integritat física de les persones i la conservació de les coses (article 18 de la Constitució espanyola i article 34 de la Llei 27/2001, de 31 de desembre, de justícia juvenil) estan sempre limitades pels principis de proporcionalitat i de necessitat.

Les funcions de vigilància i seguretat interior dels centres corresponen als seus treballadors, d'acord amb la distribució dels serveis que tinguin assignats o que acordi el director del centre, dins l'àmbit funcional propi de cadascun. Tots els treballadors mantenen una actitud activa de vigilància dirigida a la prevenció d'incidents, el control d'espais, d'eines, de materials i d'estris perillosos, i a la seguretat de les instal·lacions.

L'entitat pública pot autoritzar, en els centres on la necessitat de seguretat així ho requereixi, el servei de personal especialitzat en funcions de vigilància i de suport a les actuacions dels treballadors, sense que en cap cas això comporti la seva substitució. Aquest personal depèn funcionalment del director del centre, que és l'encarregat de facilitar-los les instruccions oportunes perquè la seva actuació s'adeqüi als principis i garanties legalment establerts.

En casos de risc imminent de greus alteracions de l'ordre amb perill per a la vida o la integritat física de les persones o per a les instal·lacions, l'entitat pública o el director del centre pot sol·licitar la intervenció de les forces i els cossos de seguretat competents en cada territori.

3. Inspeccions de dependències, locals i instal·lacions del centre

La funció que compleix tant la inspecció dels locals o dependències com l'escorcoll personal del menor és evitar la presència d'algun dels objectes o substàncies prohibits que estableix la normativa de funcionament intern dels centres, entre els quals hi ha les begudes alcohòliques, les drogues tòxiques, els estupefaents o substàncies psicotròpiques, qualsevol material o utensili que pugui ser perillós per a la vida o la

integritat física o la seguretat dels centres, etc. (article 54.3 Reglament de la Llei 5/2000).

En relació amb les inspeccions de locals o dependències on estiguin els menors interns, l'article 59 de la Llei 5/2000 estableix que es duguin a terme en la forma i amb la periodicitat que s'estableixi per reglament i, en aquest sentit, l'article 54.4 del Reglament de la Llei 5/2000 diu que s'han de fer amb la periodicitat que l'entitat pública o el director del centre estableixi, i preveu també la possibilitat d'utilitzar mitjans electrònics per a la detecció de presència de metalls o per a l'examen del contingut de paquets o objectes (article 54.3 del Reglament de la Llei 5/2000).

Aquest tipus d'inspeccions s'efectuen habitualment sense la presència dels interns i procurant no alterar el normal funcionament de la unitat de convivència.

De les inspeccions que es fan s'elabora un informe escrit, adreçat al director del centre i signat pels professionals que l'han fet, on s'especifica el tipus d'inspecció feta, les dependències o instal·lacions inspeccionades, la data, l'hora, el seu resultat i qualsevol circumstància rellevant.

4. Escorcolls de la persona, roba i béns del menor

Els registres personals del menor, que inclouen la seva persona, robes i objectes, s'han d'ajustar a les normes següents (article 54.5 del Reglament de la Llei 5/2000):

- S'han de fer atenent als principis de proporcionalitat i necessitat i portar-se a terme respectant en tot moment la dignitat, la intimitat i els drets fonamentals del menor. Davant l'opció d'utilitzar mitjans de la mateixa eficàcia, es dóna preferència als de caràcter electrònic.
- Els escorcolls de la roba i els béns personals del menor s'han de practicar, normalment, en la seva presència.
- L'escorcoll del menor, l'ha de fer personal del mateix sexe, en un lloc tancat sense la presència d'altres menors i preservant, en la mesura que sigui possible, la seva intimitat.
- Només per motius de seguretat concrets i específics, quan hi hagi raons individuals i contrastades que facin pensar que el menor oculta en el seu cos algun objecte perillós o substància susceptible de causar dany a la salut o integritat física de les persones o d'alterar la seguretat o convivència ordenada del centre, i quan no sigui possible la utilització de mitjans electrònics, es pot fer l'escorcoll amb nu integral amb autorització del director del centre.

4.1. Escorcoll amb nu integral

En els supòsits d'escorcoll amb nu integral, el respecte a la intimitat i dignitat del menor ha de ser extrem, i s'ha de dur a terme amb les mateixes garanties i cauteles que la resta de registres personals. En el marc del que estableix el Reglament de la

LO 5/2000, la Circular 1/2008 determina, en l'article 38, quines són les particularitats que cal seguir quan es fa un escorcoll amb nu integral:

- El director del centre, abans d'autoritzar l'escorcoll, notifica per fax al jutge de menors de guàrdia i al fiscal de guàrdia els motius que aconsellen l'escorcoll amb nu integral. Un cop feta la notificació, es fa l'escorcoll, llevat que el jutge de menors o el fiscal disposin el contrari.
- Si l'escorcoll amb nu integral s'encarrega a personal especialitzat en funcions de vigilància i seguretat, sempre ha de comptar amb la presència d'un professional del centre.
- Un cop fet l'escorcoll amb nu integral, es tramet immediatament per fax al jutge de menors de guàrdia i al fiscal de guàrdia l'informe signat pels professionals que l'han dut a terme, amb indicació de l'hora i el resultat.
- Si el resultat de l'escorcoll amb nu integral és infructuós i persisteix la sospita, el director del centre pot sol·licitar a l'autoritat judicial competent l'autorització per aplicar altres mitjans de control adequats.

Dels escorcolls superficials del menor, escorcolls amb nu integral i escorcolls de la roba i pertinences del menor, se n'ha d'elaborar un informe escrit adreçat al director del centre i signat pels professionals que els han fet, amb l'especificació del tipus d'escorcoll, la data i l'hora, el resultat i qualsevol circumstància rellevant, i trametre'n una còpia al jutge de menors competent.

II. Mitjans de contenció

1. Marc normatiu

- Article 15 de la Constitució espanyola
- Article 59 de la LO 5/2000
- Article 35 de la Llei 27/2001
- Article 55 del Reglament LO 5/2000
- Articles del 42 al 47 de la Circular 1/2008

2. Concepte, tipus i aplicació dels mitjans de contenció

Ni la LO 5/2000 ni el Reglament que la desenvolupa defineixen en què consisteix la contenció, si bé estableixen quins són els únics mitjans de contenció que es poden utilitzar en els centres educatius i per quins motius. Se n'extreu, però, tenint en compte el caràcter limitador de la contenció, que aquesta no pot ser mai una sanció encoberta ni tampoc una agressió.

L'article 59 de la LO 5/2000 estableix quines són les causes que poden motivar la utilització de mitjans de contenció:

- Per evitar actes de violència o lesions dels menors a si mateixos o a altres persones.
- Per impedir actes de fuga.
- Per impedir danys en les instal·lacions del centre.
- Davant la resistència activa o passiva a les instruccions del personal del centre en l'exercici legítim del seu càrrec.

Els únics mitjans de contenció que es poden utilitzar en els centres educatius són els establerts pel Reglament de la LO 5/2000 (art. 55), que són els següents:

- La contenció física personal.
- Les defenses de goma.
- La subjecció mecànica.
- L'aïllament provisional.

Contenció física personal: S'entén que hi ha contenció física personal sobre un intern sempre que un o més treballadors del centre el subjecten o retenen amb la força mínima necessària per impedir o limitar els seus moviments o capacitat d'acció. Quan la resistència del menor o jove ho justifica, es poden utilitzar, amb l'autorització prèvia del director del centre o la persona que el substitueixi, escuts de plàstic i cascos homologats com a elements de protecció.

Tot i que per exercir aquesta contenció es requereix l'ús de la força física, aquesta no pot convertir-se en una agressió.

Defenses de goma: Les úniques defenses de goma que es poden utilitzar als centres són les homologades.

Subjecció mecànica: La subjecció mecànica consisteix a lligar el menor o jove mitjançant sistemes que garanteixin la seva immobilització parcial o total i en condicions que no comprometin la seva seguretat, salut o integritat física. Els únics mitjans materials que es poden utilitzar són les manilles metàl·liques i les corretges de material tèxtil homologades.

Aïllament provisional: S'entén que hi ha aïllament provisional quan el menor és separat de la resta del grup i situat a la seva habitació, o en una habitació anàloga, amb la porta tancada, per impedir que en pugui sortir. L'habitació ha de reunir les condicions adequades per a la finalitat d'aïllament i estar desproveïda d'elements que el menor o jove pugui utilitzar per atemptar contra la seva integritat física o la d'altres persones. També el menor ha d'estar desproveït d'aquests elements. Durant l'aïllament provisional, el menor no està sotmès a cap subjecció mecànica, llevat que sigui necessari, i pot rebre la visita del metge o del personal especialitzat que necessiti.

Tot i que no està regulada la gravetat dels supòsits ni la de les respostes, ni la seva correlació, cal recórrer al que estableixen els articles 55.3 i 55.6 del Reglament de la LO 5/2000, que assenyalen, per una banda, que l'ús dels mitjans de contenció ha de ser proporcional al fi pretès, que mai no ha de suposar una sanció encoberta i que

només s'han d'aplicar quan no hi ha cap altra manera menys costosa d'aconseguir la finalitat perseguida, i pel temps estrictament necessari. Per altra banda, es requereix tant l'autorització del director del centre per utilitzar els mitjans de contenció –excepte si hi ha raons d'urgència que ho impedeixin– com la comunicació immediata al jutge de menors de l'adopció d'aquestes mesures, així com del moment en què han cessat o de si s'ha considerat necessari mantenir-les per més temps, exposant detalladament els fets perquè el jutge de menors en tingui coneixement puntual i pugui evitar situacions d'abús.

Per tant, els professionals dels centres educatius tenen en compte, a l'hora d'aplicar mitjans de contenció, les normes següents:

- Prèviament, i sempre que les circumstàncies ho permetin, haver esgotat les vies de diàleg i cominat expressament el menor a aturar el seu comportament, sense èxit.
- La seva utilització ha de ser proporcional a la finalitat que es persegueix o a la resistència manifestada pel menor.
- S'ha d'utilitzar el mitjà menys greu.
- Mai no poden suposar una sanció definitiva o cautelar encoberta.
- S'han d'aplicar només durant el temps estrictament necessari fins que es restableixi la normalitat, el menor deposi la seva actitud o el mitjà es reveli inadequat. No s'aplicaran mai durant un temps predeterminat.
- No poden atemptar contra la dignitat o la seguretat del menor ni poden posar en perill la seva vida, integritat física o salut.
- Per raons d'urgència, se'n pot fer ús sense autorització prèvia, però això s'ha de comunicar immediatament al director del centre o persona que el substitueixi.
- L'ús de mitjans de contenció s'ha de notificar al jutge de menors dins les 24 hores següents.

3. Límits a la utilització dels mitjans de contenció

El Reglament de la LO 5/2000 preveu certs casos extrems d'absència de necessitat o proporcionalitat per utilitzar els mitjans de contenció previstos. En concret, l'article 55.4 estableix que els mitjans de contenció no es poden aplicar a les menors gestants, a les menors fins a sis mesos després de l'acabament de l'embaràs, a les mares lactants, a les que tinguin fills amb elles ni als menors malalts convalescents de malaltia greu, llevat que de la seva actuació es pugui derivar un imminent perill per a la seva integritat o la d'altres persones.

El Reglament, a l'article 55.8, també preveu com a situació excepcional que, en els casos de greus alteracions de l'ordre amb perill imminent per a la vida, la integritat física de les persones o les instal·lacions, l'entitat pública o el director del centre pugui sol·licitar l'auxili de les forces i cossos de seguretat, amb l'obligació de donar-ne compte immediatament al jutjat de menors i al Ministeri Fiscal.

III. El règim disciplinari dels centres educatius

1. *Marc normatiu*

- Article 60 de la LO 5/2000
- Articles del 36 al 42 de la Llei 27/2001
- Articles del 59 al 85 del Reglament LO 5/2000
- Articles del 76 al 90 de la Circular 1/2008

2. *Finalitat i àmbit d'aplicació*

El règim disciplinari té com a finalitat contribuir a la seguretat i a la convivència ordenada en els centres, i estimular el sentit de la responsabilitat i la capacitat d'autocontrol dels menors internats.

L'execució d'una mesura de privació de llibertat implica reunir en un lloc tancat, durant un temps determinat, un grup de persones que no hi estan per voluntat pròpia i, per tant, genera la necessitat d'una sèrie de normes de convivència, l'incompliment de les quals té conseqüències de caràcter sancionador, és a dir, un règim disciplinari.

Aquesta correcció disciplinària té uns límits establerts i s'ajusta als principis de la Constitució, de la LO 5/2000 i del títol IX de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, respectant en tot moment la dignitat dels menors i sense que en cap cas se'ls pugui privar dels seus drets d'alimentació, ensenyament obligatori i comunicacions i visites (article 60 LO 5/2000).

El règim disciplinari s'aplica a tots els menors que compleixen mesures d'internament en règim tancat, obert o semiobert, i terapèutic, tant dins del centre com durant els trasllats, conduccions o sortides autoritzades, si bé no és aplicable als menors als quals s'ha imposat la mesura d'internament terapèutic com a conseqüència d'una anomalia, o alteració psíquica o de la percepció, que els impedeixi comprendre la il·licitud dels fets o actuar d'acord amb aquella comprensió.

Les resolucions sancionadores, abans que es comencin a complir, són susceptibles de recurs davant del jutge de menors. Amb aquesta finalitat, el menor sancionat pot presentar recurs per escrit o verbalment davant el director del centre, el qual, en el termini de 24 hores, remet l'escrit o testimoniatge de la queixa verbal, amb la incorporació de les seves pròpies al·legacions, al jutge de menors, i aquest, durant una audiència, i oït el Ministeri Fiscal, dicta una interlocutòria en la qual confirma, modifica o anul·la la sanció imposada. La interlocutòria, una vegada notificada al centre, és d'execució immediata, ja que no s'hi pot presentar cap altre recurs en contra.

El recurs contra la resolució sancionadora imposada pel centre també el pot interposar el lletrat del menor.

3. *Principis de la potestat disciplinària*

- Principi de competència, en el sentit que l'exercici de la potestat disciplinària en els centres només la pot exercir qui la té expressament atribuïda, l'entitat pública o, en el seu defecte, el director del centre.
- Principi de separació de les funcions d'instrucció i resolució del procediment, que no es poden atribuir al mateix òrgan per tal d'assegurar la necessària imparcialitat.
- Principi de respecte a la dignitat del menor, amb prohibició expressa de les sancions que suposin càstigs corporals, ni privació dels drets d'alimentació, ensenyament obligatori i comunicacions i visites previstes tant legalment com reglamentàriament.
- Principi de flexibilitat per a la modificació, suspensió o finalització anticipada de la sanció, directament relacionat amb el principi d'intervenció mínima que regeix en l'àmbit penal de menors. També estan relacionats amb aquest principi la possibilitat de conciliació amb la persona ofesa, la restitució dels béns, la reparació dels danys i les activitats en benefici de la col·lectivitat del centre, voluntàriament assumits pel menor, com a forma de sobreseïment del procediment disciplinari o per deixar sense efecte les sancions disciplinàries imposades.
- Principi de tipicitat: Només es poden imposar les sancions establertes a la LO 5/2000.
- Principi de presumpció d'innocència, derivat de l'article 24 de la Constitució espanyola.
- Principi de defensa, també derivat de l'article 24 de la Constitució espanyola, que prohibeix la indefensió i garanteix el dret de defensa.
- Principi de proporcionalitat a l'hora de graduar la sanció a aplicar. A més, el mateix article 60.2 de la LO 5/2000 exigeix que es tingui en compte, en determinar la sanció aplicable, la violència exercida pel subjecte, la seva intencionalitat, la importància del resultat i el nombre de persones ofeses.

Els fets que puguin ser constitutius d'infracció penal també poden ser sancionats disciplinàriament quan el fonament d'aquesta sanció, que ha de ser diferent del de la penal, sigui la seguretat i el bon ordre del centre. En aquests casos, els fets es posen en coneixement del Ministeri Fiscal i de l'autoritat judicial competent, sense perjudici que continuï la tramitació de l'expedient disciplinari fins a la seva resolució i imposició de la sanció si és procedent.

4. *Faltes disciplinàries*

Les faltes disciplinàries es classifiquen en molt greus, greus i lleus, atenent a la violència exercida pel subjecte, la seva intencionalitat, la importància del resultat i el nombre de persones ofeses.

A Catalunya és d'aplicació el catàleg de faltes que recull la Llei 27/2001 (article 38). El Reglament de la LO 5/2000 estableix el seu propi catàleg de faltes, aplicable a la resta de l'Estat espanyol que, tot i ser pràcticament igual, té alguna diferència amb la llista que recull la citada Llei catalana.

Són faltes molt greus:

- Agredir, amenaçar o coaccionar qualsevol persona dins del centre.
- Agredir, amenaçar o coaccionar, fora del centre, havent-ne sortit durant l'internament, una altra persona internada, treballadora del centre o una autoritat en l'exercici legítim de les seves funcions.
- Participar en motins, insubordinacions o desordres col·lectius, o instigar-los.
- Consumar la fuga del centre.
- Resistir-se d'una manera activa i greu al compliment de les directrius o les instruccions del personal treballador del centre en l'exercici legítim de les seves funcions.
- Inutilitzar deliberadament les instal·lacions, els materials o els efectes del centre o les pertinences d'altres persones, i causar-hi danys de quantia elevada.
- Sostreure materials o efectes del centre, o pertinences d'altres persones.
- Introduir, posseir o consumir en el centre drogues tòxiques, substàncies psicotròpiques o estupefaents.
- Introduir o posseir en el centre armes o objectes prohibits pel fet que comporten perill per a les persones.
- Haver estat sancionat per la comissió de tres faltes greus durant els darrers sis mesos d'internament.

Són faltes greus:

- Insultar qualsevol persona o faltar-li greument al respecte dins del centre.
- Insultar, fora del centre, havent-ne sortit durant l'internament, una altra persona internada o treballadora del centre o una autoritat en l'exercici legítim de les seves funcions, o faltar-los greument al respecte.
- Instigar altres menors o joves internats a participar en motins, insubordinacions o desordres col·lectius, sense aconseguir que els secundin.
- Intentar d'una manera manifesta la fuga del centre o facilitar la fuga d'altres persones.
- No retornar al centre, sense causa justificada, el dia i l'hora establerts, després d'una sortida temporal autoritzada.
- Desobeir les directrius i les instruccions rebudes del personal treballador del centre en l'exercici legítim de les seves funcions, o resistir-se passivament a complir-les.
- Inutilitzar deliberadament els materials, les instal·lacions o els efectes del centre, o les pertinences d'altres persones, i causar-hi danys de poca quantia.
- Causar danys de quantia elevada per temeritat en l'ús dels materials, les instal·lacions, els efectes del centre o les pertinences d'altres persones.
- Introduir o posseir en el centre objectes o substàncies prohibits per les normes de funcionament intern.
- Consumir en el centre substàncies prohibides per les normes de funcionament intern.
- Haver estat sancionat per la comissió de cinc faltes lleus durant el darrer any d'internament.

Són faltes lleus:

- Faltar lleument al respecte a qualsevol persona dins el centre.
- Faltar lleument al respecte, fora del centre, havent-ne sortit durant l'internament, a una altra persona internada o treballadora del centre o a una autoritat en l'exercici legítim de les seves funcions.
- Fer un ús impropí i perjudicial en el centre d'objectes i substàncies no prohibits per les normes de funcionament intern.
- Causar danys de quantia elevada a les instal·lacions, els materials o els efectes del centre, o a les pertinences d'altres persones, per manca de cura o de diligència.

5. Sancions disciplinàries

Només es poden imposar les sancions establertes a la LO 5/2000.

Les úniques sancions que es poden imposar per la comissió de faltes molt greus són les següents:

- La separació del grup per un període de tres a set dies en casos d'evident agressivitat, violència i alteració greu de la convivència.
- La separació del grup de tres a cinc caps de setmana.
- La privació de sortides de cap de setmana de quinze dies a un mes.
- La privació de sortides de caràcter recreatiu per un període d'un a dos mesos.

Les úniques sancions que es poden imposar per la comissió de faltes greus són les següents:

- Les mateixes que en els quatre supòsits de l'apartat anterior, amb la durada següent: dos dies, un o dos caps de setmana, d'un a quinze dies, i un mes, respectivament.
- La privació de participar en les activitats recreatives del centre durant un període de set a quinze dies.

Les úniques sancions que es poden imposar per la comissió de faltes lleus són les següents:

- La privació de participar en totes o algunes de les activitats recreatives del centre durant un període d'un a sis dies.
- L'amonestació.

La sanció de separació del grup solament s'ha d'aplicar en els casos en què en la comissió de la falta es manifesta una evident agressivitat, violència i alteració greu de la convivència. La sanció es compleix en la pròpia habitació o en una altra habitació de característiques anàlogues, en la qual el menor o jove roman durant l'horari d'activitats del centre, i de la qual pot sortir per assistir a les classes d'ensenyament bàsic obligatori, rebre visites i disposar de dues hores diàries a l'aire lliure.

La sanció de separació del grup no s'aplica als menors malalts, ni a les menors embarassades, ni a les menors durant els sis mesos després de la terminació de l'embaràs, ni a les mares lactants, ni a les que tinguin fills amb elles.

Si, en algun moment durant el seu compliment, s'aprecia que afecta la salut física o mental de la persona sancionada, la sanció de separació del grup es deixa sense efecte.

6. Prescripció de faltes i sancions

Les faltes disciplinàries molt greus prescriuen al cap d'un any; les greus, al cap de sis mesos, i les lleus, al cap de dos mesos a partir de la data de la infracció.

La prescripció de les faltes s'interromp a partir del moment en què, amb coneixement del menor, s'inicia el procediment disciplinari, i torna a comptar el termini de prescripció quan el procediment roman paralitzat durant un mes per causa no imputable al presumpte infractor.

Les sancions imposades per faltes molt greus, greus i lleus prescriuen en els mateixos terminis que les faltes: les sancions molt greus prescriuen a l'any, les greus als sis mesos i les lleus, al cap de dos mesos. El termini de prescripció comença a comptar a partir de l'endemà de la data en què ha adquirit fermesa l'acord sancionador o del dia en què s'interromp el compliment de la sanció iniciada.

7. Procediment disciplinari

El Reglament de la LO 5/2000 disposa que, per a la imposició de sancions per faltes greus i molt greus, és preceptiva l'observança d'un procediment ordinari (procediment regulat als articles del 71 al 78), i, per a les sancions imposades per faltes lleus, es pot seguir el procediment abreujat (article 79).

El Reglament també preveu (article 80) la possibilitat d'imposar mesures cautelars als menors interns incursos en un procediment disciplinari si es consideren necessàries per assegurar-ne el bon funcionament i l'eficàcia de la resolució a imposar per evitar que el menor persisteixi en la infracció o per garantir la seva seguretat o la d'altres afectats.

IV. Les funcions d'inspecció dels centres educatius

Les funcions d'inspecció en els centres s'han de fer sempre que calgui i, com a mínim, un cop l'any. Els informes corresponents es registren en un llibre d'actes, i se'n tramet còpia immediatament a l'òrgan administratiu corresponent.

L'entitat pública, amb els mitjans personals i materials i els procediments que articuli per a aquesta finalitat, exerceix les funcions d'inspecció per garantir que l'actuació dels centres educatius i la dels seus professionals es porta a terme amb respecte als drets i les garanties dels menors internats, sens perjudici de les funcions d'inspecció que

corresponguin als jutges de menors, al Ministeri Fiscal, al síndic de Greuges i a altres institucions competents.

Els menors, o els seus representants legals, poden presentar les peticions i les queixes que considerin pertinents a l'òrgan d'inspecció.

L'òrgan d'inspecció, per dur a terme les seves funcions, ha de tenir accés als expedients personals de cada intern i al registre de peticions i queixes dels centres i, sempre que ho consideri convenient, s'hi pot entrevistar reservadament i també amb els professionals que els atenen, i pot aixecar acta de les recomanacions que cregui convenientes.

Els fets descoberts per l'òrgan d'inspecció en l'exercici de les seves funcions, que comportin una vulneració dels drets dels menors, s'han de posar en coneixement de l'òrgan administratiu competent, del jutge de menors i del Ministeri Fiscal.

Punts clau

- Les actuacions de vigilància i de seguretat interior en els centres poden comportar inspeccions dels locals i les dependències on es trobin els menors, i també escorcolls personals, de roba i de les pertinences dels menors i els joves internats. Aquestes actuacions s'han de dur a terme amb ple respecte de la dignitat de les persones i han d'anar orientades a garantir la vida i la integritat física de les persones i la conservació de coses.
- En els centres educatius només es poden utilitzar mitjans de contenció per evitar actes de violència o lesions dels menors, per impedir actes de fuga, per impedir danys en les instal·lacions del centre o davant la resistència activa o passiva a les instruccions del personal del centre en l'exercici legítim del seu càrrec.
- Els únics mitjans de contenció que es poden utilitzar en els centres educatius són la contenció física personal, les defenses de goma, la subjecció mecànica i l'aïllament provisional.
- Els menors internats poden ser corregits disciplinàriament, respectant en tot moment la seva dignitat i sense que en cap cas se'ls pugui privar dels seus drets d'alimentació, ensenyament obligatori i comunicacions i visites.
- Les faltes disciplinàries es classifiquen en molt greus, greus i lleus, atenent la violència exercida pel subjecte, la seva intencionalitat, la importància del resultat i el nombre de persones ofeses.

Bibliografia

DÍAZ-MAROTO y VILLAREJO, Julio; FEIJOO SÁNCHEZ, Bernardo; POZUELO PÉREZ, Laura (2008). *Comentarios a la Ley reguladora de la responsabilidad penal de los menores*: Editorial Thomson-Civitas.

DOLZ LAGO, Manuel Jesús (2007). *Comentarios a la legislación penal de menores*. València: Editorial Tirant lo Blanch.

ORNOSA FERNÁNDEZ, María Rosario (2007). *Derecho penal de menores: Comentarios a la Ley orgánica 5/2000, reformada por la Ley orgánica 8/2006, y a su Reglamento*: Editorial Bosch.